

Borgerne blev på en helt ny måde inddraget i debatten om fremtidens sundhedsvæsen, da regionerne den 1. november 2008 inviterede 800 danskere til fire borgertopmøder

BORGERDIALOG

OM FREMTIDENS SUNDHEDSVÆESEN

Af Claus Christoffersen,
kommunikationschef i Danske Regioner og
Kim Andreasen,
kommunikationsmedarbejder i Danske Regioner

Fire steder i Danmark havde regionerne den 1. november sidste år inviteret 800 borgere til det største tiltag med borgerinddragelse i Danmark i mange år. Målet med borgertopmøderne var at give de regionale politikere inspiration og input til, hvordan sundhedsvæsenet skal udvikle sig de kommende år.

Fra bruger til borger

Men borgertopmøderne var ikke alene en anledning for borgerne til at give deres mening til kende om, hvordan fremtidens sundhedsvæsen skal strikkes sammen. Det er også en helt ny og moderne metode til at fremme kontakten mellem borgere og politikere. Borgertopmøderne åbner nemlig for, at det er borgerne, som i deres egenskab af medborgere, drøfter væsentlige samfundsmæssige spørgsmål med hinanden. Politikerne lytter og tager resultaterne af borgernes drøftelser med videre i den politiske proces.

Det er vigtigt i en tid, hvor der mere end nogensinde før er brug for en ny måde at fremme den demokratiske dialog og proces mellem borgere og politikere. For som samfundet er skruet sammen i dag, så er det i høj grad interesseorganisationer, græsrodsbevægelser og foreninger med en enkelt eller en lille kerne af særinteresser, som har politisk indflydelse, og som bliver hørt i medierne. Borgerne kan i det moderne velfærdssamfund først og fremmest komme til orde som brugere af bestemte velfærdsydelser, som medlem af forskellige brugerbestyrelser eller som deltager i forskellige brugerundersøgelser. Rollen er kendetegnet ved, at man har en egeninteresse i at få mest muligt ud af lige præcis den ydelse, som man har brug for. Borgernes rolle som medborger er derimod reduceret til et kryds hvert fjerde år.

Med borgertopmøderne får borgerne denne rolle som medborger tilbage. Kendetegnet er, at man skal sætte sig

ud over sin egen særinteresse i en bestemt sag. Med borgertopmøderne har regionerne forsøgt at give borgerne en stemme i en verden præget af organiserede særinteresser og brugere.

Politikerne skulle lytte

Rent praktisk foregik borgertopmøderne om fremtidens sundhedsvæsen ved, at de 200 borgere blev fordelt rundt om en række runde borde med 10 personer ved hvert bord. For bordenden sad en regional politiker, som i dagens anledning ikke måtte sige noget, men havde rollen som neutral iagttagere og referent af de konklusioner, som deltagerne rundt om bordet nåede frem til. Da det kan være svært for enhver politiker ikke at blande sig i en god debat, så havde arrangørerne taget deres forholdsregler. De havde taget et stort glas 'hold kæft bolsjer' med til hvert topmøde. På anmodning fra deltagerne kunne en politiker få sådan et bolsje, hvis talely-

sten blev for stor. Så vidt vides blev det kun nødvendigt et par enkelte gange, så den præventive virkning ved bolsjerne var stor.

America Speaks

Den nye måde at tænke borgerinddragelse på stammer fra USA. Her er der gode eksempler på, at det rent faktisk godt kan lade sig gøre at få borgerne til at tage aktivt stilling til centrale politiske spørgsmål. Der er faktisk ingen grænser for, hvad man kan inddrage borgerne i.

Organisationen America Speaks, som er en af de førende organisationer i USA, når det gælder inddragelse af borgerne, har for eksempel afholdt et borgermøde for flere tusind mennesker i New York. Her var fremtiden for Ground Zero på dagsordenen. Hvad skulle området bruges til, og hvordan skulle det genopbygges efter terrorangrebene den 11. september 2001? America Speaks er dog særligt kendt for at have udviklet et tilbagevendende borgermøde med 8.000 deltagere i Washington DC. Borgermødet bliver brugt af borgmesteren, så han kan få en idé om, hvordan byens borgere ønsker, at byen skal udvikle sig, og hvilke konkrete områder politikerne særligt skal prioritere økonomisk. Efterfølgende er borgernes anbefalinger blevet brugt - fx ved at satse på uddannelse til unge.

En vigtig pointe fra America Speaks' projekter er, at borgerne til møderne udgør et repræsentativt udsnit af den berørte befolkning. Det er således ikke kun patienten, naboen til vindmøllen eller genboen til motorvejen, som bliver inddraget, men et

bredt udsnit af borgerne. Det giver et anderledes nuanceret billede af problemerne samt de mulige løsninger og prioriteringer.

Stor interesse for at deltage

I Danmark blev deltagerne også udvalgt, så de afspejlede sammensætningen i befolkningen. 24.000 blev inviteret, og selv om borgertopmøderne fandt sted en lørdag og varede hele dagen, så var det slet ikke noget problem at finde deltagere. Faktisk havde mere end 1.500 tilmeldt sig. Næsten dobbelt så mange som der rent faktisk var plads til.

Den store interesse viser, at borgerne har lyst til at deltage, hvis de får muligheden. Flere gav udtryk for, at de følte det som en borgerpligt at stille op, og at de før dagen havde spurgt venner og familie om, hvad de mente om fremtidens sundhedsvæsen. Når borgerne bliver hørt og taget alvorligt, så møder de tilsyneladende meget gerne op.

Og taget alvorligt blev de også både under og efter borgertopmøderne. Resultaterne fra borgertopmøderne skal nemlig indgå som centrale punkter i den videre diskussion om fremtidens sundhedsvæsen. For det første er de blevet brugt som udgangspunkt for debatten på Danske Regioners sundhedspolitiske topmøde den 14-15. januar 2009 med deltagelse af 100 centrale aktører i sundhedsvæsenet. Og for det andet vil de blive brugt i forbindelse med Danske Regioners generalforsamling i april, hvor sundhedsvæsenet og nye demokratiske dialogformer også er til debat.

Regionerne afholdt den 1. november 2008 fire identiske borgertopmøder, hvor i alt 800 borgere drøftede fremtidens sundhedsvæsen. Mere end 1.500 borgere havde tilmeldt sig, efter at regionerne i slutningen af september 2008 udsendte 24.000 invitationer til tilfældigt udvalgte danskere. Møderne fandt sted i København, Korsør, Silkeborg og Aalborg.

Borgertopmøderne er en helt ny måde at inddrage borgerne i den politiske proces på. Politikerne nøjes med at lytte og tager borgernes holdninger og meninger med i den videre politiske proces

Mindre afstand mellem borgere og politikere

Borgertopmøderne er nemlig ikke kun forbeholdt sundhedsvæsenet. Konceptet kan med fordel udbredes til andre områder i samfundet. Det kan være en måde at få genskabt den politiske dialog, som ellers i de seneste år har været domineret af professionelle interesseorganisationer og brugergrupper med en sag på programmet. Borgertopmøderne kan ganske enkelt vække det direkte demokrati til live og mindske afstanden mellem politikerne og borgerne. ■

- www.borgertopmoede.dk
- www.tekno.dk om nye dialogformer hos Teknologirådet
- www.americaspeaks.org om de amerikanske erfaringer